

Hallituksen esitys Eduskunnalle laiksi sairausvakuutuslain muuttamisesta

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Esityksessä ehdotetaan sairausvakuutuslakia muutettavaksi siten, että laissa tarkoitettun työpaikkakassan toimintapiiriin voisivat kuulua saman työnantajan palveluksessa olevien työntekijöiden lisäksi myös työnantajan palveluksesta eläkkeelle siirtyneet henkilöt. Lisäksi ehdotetaan, että sosiaali- ja terveysministeriön

päätöksellä määrättäisiin vakuutetulle postisiirron välityksellä lähetettävän korvauksen vähimmäismäärästä.

Lainmuutos on tarkoitettu tulemaan voimaan mahdollisimman pian sen jälkeen kun se on hyväksytty ja vahvistettu.

PERUSTELUT

1. Nykyinen tilanne ja ehdotetut muutokset.

Avustuskassalain (471/42) mukainen avustuskassa voi sairausvakuutuslain 61 §:n 1 momentin (646/66) nojalla toimia sairausvakuutuslaissa säädettyjen etuuksien antajana jäsenilleen tai heille ja heidän perheenjäsenilleen silloin kun avustuskassan toimintapiiriin kuuluvat työntekijät ovat saman työnantajan palveluksessa. Avustuskassasta käytetään tällöin sairausvakuutuslaissa nimitystä työpaikkakassa.

Työpaikkakassa voi myöntää myös erilaisia lisäetuuksia. Voimassa olevan lain mukaan voi kassassa lisäetuuksien saajana olla sellainenkin henkilö, joka on siirtynyt saman työnantajan palveluksesta eläkkeelle, vaikkei hän enää eläkkeelle siirtymisensä jälkeen voi olla työpaikkakassassa sairausvakuutuslain mukaisten etuuksien saajana. Eläkkeelle siirtynyt henkilö, joka on edelleen työpaikkakassassa lisäetuuksien saajana, joutuu tämän vuoksi nykyisin hakemaan korvauksia sairauskustannuksista sekä kansaneläkelaitoksen paikallistoimistosta että

mainitusta työpaikkakassasta. Työntekijäjäsenet sen sijaan saavat molemmat etuudet samasta paikasta. Nykyisin on noin 30 työpaikkakassassa eläkeläisjäseniä yhteensä noin 8 500 henkilöä.

Asiantilan korjaamiseksi eläkeläisten osalta ehdotetaan sairausvakuutuslain 61 §:n 1 momenttia muutettavaksi siten, että laissa tarkoitettun avustuskassan toimintapiiriin voisivat kuulua sairausvakuutuslain mukaisten etuuksien saajina myös saman työnantajan palveluksesta eläkkeelle siirtyneet henkilöt. Työpaikkakassan luonteeseen kuitenkin kuuluu, että kassassa tulee olla riittävästi sellaisia jäseniä, jotka ovat edelleen työsuhteessa työnantajaan. Tämän vuoksi ehdotetaan lakiin lisättäväksi säännös, jonka mukaan työsuhteessa olevien työntekijöiden määrän kassassa tulee olla vähintään 200. Jos kassa myöhemmin, sen jälkeen kun se on saanut kansaneläkelaitokselta suostumuksen toimia työpaikkakassana, ei enää täytä tätä vähimmäisjäsenmäärävaatimusta, on sille annettu lupa toimia työpaikkakassana voitava peruuttaa. Tätä tarkoittava sään-

nös ehdotetaan lisättäväksi lain 64 §:n 2 momenttiin.

Sairausvakuutuslain 62 §:n mukaan vakuutus työpaikkakassassa määräytyy työntekijän työsuhteen alkamisen ja päättymisen perusteella. Lainkohtaa ehdotetaan täydennettäväksi siten, että eläkkeellä olevan kassan jäsenen lakisääteinen sairausvakuutus kassassa päättyisi lisäetuuksia koskevan vakuutuksen päättyessä.

Lain 75 §:n 2 momentin mukaan vakuutetulle ei lähetetä postisiirron välityksellä korvausta, jonka määrä on alle yksi marka. Vaikka korvausta ei lähetetä vakuutetulle postisiirron välityksellä, se maksetaan kuitenkin käteisellä, jos vakuutettu tulee sen nostamaan paikallistoimistosta säädetyn kuuden kuukauden määräajan kuluessa, mistä hänelle lähetetään myös ilmoitus. Nykyisin voimassa oleva säännös enintään markan suuruisesta postisiirron välityksellä maksettavasta korvausmäärästä on vuodelta 1966. Rahaliikenteestä aiheutuvien kustannusten nousun johdosta tulisi sanottua vähimmäismarkkamäärää voida tarkistaa tarpeen mukaan. Sen vuoksi ehdotetaan momenttia muutettavaksi siten, että sosiaali- ja terveystieteiden ministeriön päätöksellä määrättäisiin korvauksen vähimmäismäärästä, joka vakuutetulle lä-

hetettäisiin postisiirron välityksellä. Muutos ei vaikuttaisi vakuutetun oikeuteen saada korvausta, sillä mainittua vähimmäiskorvausta pienempikin korvaus maksettaisiin edelleen vakuutetulle kansaneläkelaitoksen paikallistomistosta, mikäli vakuutettu noutaa sen erikseen säädetyn kuuden kuukauden määräajan kuluessa, mikä ilmenee vakuutetulle lähetettävästä ilmoituksesta.

2. Esityksen taloudelliset vaikutukset

Ehdotetusta lainmuutoksesta ei aiheudu valtiolle lisäkustannuksia.

3. Voimaantulo

Ehdotetut säännökset eivät vaadi erityisiä valmisteluja ennen lain voimaantuloa. Tämän vuoksi laki ehdotetaan tulevaksi voimaan ensi tilassa.

Edellä esitetyn perusteella annetaan Eduskunnan hyväksyttäväksi seuraava lakiehdotus:

Laki

sairausvakuutuslain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti muutetaan 4 päivänä heinäkuuta 1963 annetun sairausvakuutuslain (364/63) 61 §:n 1—3 momentti, 62 §, 64 §:n 1 ja 2 momentti sekä 75 §:n 2 momentti,

sellaisina kuin niistä ovat 61 §:n 1 ja 3 momentti sekä 64 §:n 1 ja 2 momentti 16 päivänä joulukuuta 1966 annetussa laissa (646/66) ja 75 §:n 2 momentti 14 päivänä tammikuuta 1966 annetussa laissa (5/66), näin kuuluviksi:

61 §

Avustuskassalain (471/42) mukaisella avustuskassalla, jonka toimintapiiriin kuuluvat saman työnantajan palveluksessa olevat työntekijät ja jonka toimintapiiriin lisäksi voivat kuulua lisäetuuksien saajina saman työnantajan palveluksesta eläkkeelle siirtyneet työntekijät, on oikeus toimia tässä laissa säädettyjen etuuksien antajana jäsenilleen tai heille ja heidän perheenjäsenilleen. Järjestelylle on hankittava kansaneläkelaitoksen suostumus, joka on annettava, jos kassankokous kahden kolmasosan äänten enemmistöllä on hyväksynyt järjestelyä vastaavat kassan säännöt ja sääntöjen mukaan annettavat etuudet ovat vähintään tämän lain mukaiset sekä kassan toimintapiiriin kuuluu vähintään 200 työntekijäjäsentä. Mitä edellä

on säädetty, sovelletaan vastaavasti avustuskassaan, jonka toimintapiiriin kuuluvat henkilöt ovat sellaisten työnantajien palveluksessa, joiden toiminnan on katsottava muodostavan hallinnollisen ja taloudellisen kokonaisuuden, edellyttäen, että erityiset syyt puoltavat kassan hyväksymistä tämän lain mukaisten etuuksien antajaksi. Tässä momentissa tarkoitettua avustuskassaa sanotaan tässä laissa työpaikkakassaksi.

Työpaikkakassasta on soveltuvin osin voimassa, mitä tässä laissa säädetään sosiaalivakuustustoimikunnasta. Muutoin siitä on voimassa avustuskassalaki. Sosiaali- ja terveystieteiden ministeriöllä on kuitenkin valta siirtää työpaikkakassan sääntöjen ja perusteiden vahvistamista,

rekisteröimistä ja valvontaa koskevia tehtäviä kansaneläkelaitokselle.

Työnantaja on velvollinen suorittamaan työnantajan sairausvakuutusmaksun ja työntekijä vakuutetun sairausvakuutusmaksun tämän lain mukaisesti. Kansaneläkelaitoksen on annettava sairausvakuutusrahaston varoista työpaikkakassan käytettäväksi ennakkoina määrä, jonka kassan arvioidaan tarvitsevan tämän lain mukaisten etuuksien suorittamiseen lisättynä sillä hallintokulujen määrällä, mitä sosiaalivakuustustoimikunnalle arvioidaan vastaavasti näitä kuluja aiheutuvan. Etuuksien suorittamista varten käytettävikseen saamistaan varoista on kassan vuosittain tehtävä tilitys siten kuin asetuksella tarkemmin säädetään. Hallintokulujen korvaamisperusteet vahvistaa sosiaali- ja terveysministeriö kansaneläkelaitoksen esityksestä. Menettelystä, jota noudatetaan kassalle varoja siirrettäessä, säädetään asetuksella.

— — — — —

62 §

Edellä 61 §:n 1 momentissa tarkoitetun työntekijän tämän lain mukainen vakuutus siirtyy työpaikkakassan vastuulle työsuhteen alkamista seuraavan kuukauden alusta lukien ja lakkaa työsuhteen päättymistä seuraavan kuukauden alusta lukien. Lainkohdassa tarkoitetun eläkkeelle siirtyneen henkilön tämän lain mukainen vakuutus lakkaa lisäetuuksia koskevan vakuutuksen päättymistä seuraavan kuukauden alusta lukien.

Henkilön tultua vakuutetuksi työpaikkakassassa tai hänen vakuutuksensa siinä päätyttyä tulee kassan viivytyksettä ilmoittaa siitä kirjallisesti vakuutetun kotikunnan sosiaalivakuustustoimikunnalle.

64 §

Jos työpaikkakassan toiminta erityisesti vakuutettujen edut huomioon ottaen ei ole tarkoituksenmukaista, kansaneläkelaitoksen tulee esittää kassalle asian johdosta huomautus ja antaa ohjeet epäkohtien poistamiseksi. Jos ohjeita ei noudateta, on sosiaali- ja terveysministeriöllä kansaneläkelaitoksen esityksestä valta kieltää kassalta oikeus tämän lain mukaisten vakuutusten myöntämiseen ja määrätä ajankohta, josta lukien kassan tämän lain mukainen toiminta lakkaa.

Jos työpaikkakassa päättää muuttaa sääntöjään siten, että sen suorittamat etuudet eivät enää vastaa vähintään tämän lain mukaisia etuuksia, on kansaneläkelaitoksen peruutettava 61 §:n 1 momentin nojalla antamansa suostumus. Suostumus on peruutettava myös silloin, kun työpaikkakassan jäsenmäärä ei enää täytä sanotussa lainkohdassa mainittua vaatimusta. Työpaikkakassa voi muuttaa sääntöjään edellä mainituin tavoin vain siten, että muutetut säännöt tulevat voimaan muutosta seuraavan tammikuun 1 päivänä.

— — — — —

75 §

Sosiaali- ja terveysministeriö päättää korvauksen vähimmäismäärästä, joka postisiirron välityksellä lähetetään vakuutetulle.

— — — — —

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä kuuta 1988 .

Mitä 61 §:n 1 momentissa ja 64 §:n 2 momentissa on säädetty työpaikkakassan jäsenmäärästä, ei koske niitä työpaikkakassoja, jotka ovat saaneet luvan toimia työpaikkakassana ennen tämän lain voimaantuloa.

Helsingissä 19 päivänä helmikuuta 1988

Tasavallan Presidentti

MAUNO KOIVISTO

Sosiaali- ja terveysministeri *Helena Pesola*

Laki

sairausvakuutuslain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti muutetaan 4 päivänä heinäkuuta 1963 annetun sairausvakuutuslain (364/63) 61 §:n 1—3 momentti, 62 §, 64 §:n 1 ja 2 momentti sekä 75 §:n 2 momentti,

sellaisina kuin niistä ovat 61 §:n 1 ja 3 momentti sekä 64 §:n 1 ja 2 momentti 16 päivänä joulukuuta 1966 annetussa laissa (646/66) ja 75 §:n 2 momentti 14 päivänä tammikuuta 1966 annetussa laissa (5/66), näin kuuluviksi:

Voimassa oleva laki

61 §

Avustuskassalain (471/42) mukaisella avustuskassalla, jonka toimintapiiriin kuuluvat työntekijät ovat saman työnantajan palveluksessa, on oikeus toimia tässä laissa säädettyjen etuuksien antajana jäsenilleen tai heille ja heidän perheenjäsenilleen. Järjestelylle on hankittava kansaneläkelaitoksen suostumus, joka annettakoon, jos kassankokous kahden kolmasosan äänten enemmistöllä on ilmoittanut hyväksyvänsä järjestelyn ja jos kassan sääntöjen mukaan annettavat etuudet ovat vähintään tämän lain mukaiset. *Suostumusta kassalta alkoon sen vuoksi evättäkö, että kassassa on lisäetuuksien saajina sellaisia henkilöitä, jotka ovat siirtyneet saman työnantajan palveluksesta eläkkeelle.* Mitä edellä on säädetty, sovelletaan vastaavasti avustuskassaan, jonka toimintapiiriin kuuluvat henkilöt ovat sellaisten työntekijöiden palveluksessa, joiden toiminnan on katsottava muodostavan hallinnollisen ja taloudellisen kokonaisuuden, edellyttäen, että erityiset syyt puoltavat kassan hyväksymistä tämän lain mukaisten etuuksien antajaksi. Tällaista avustuskassaa sanotaan tässä laissa työpaikkakassaksi.

Työpaikkakassasta on soveltuvin osin voimassa, mitä tässä laissa säädetään sairausvakuutustoimikunnasta. Muutoin siitä on voimassa avustuskassalaki, *kuitenkin siten, että sosiaaliministeriöllä on valta siirtää työpaikkakassan sääntöjen ja perusteiden hyväksymistä, rekisteröimistä ja valvontaa koskevia tehtäviä kansaneläkelaitokselle.*

Työnantaja ja työntekijä ovat velvolliset suorittamaan, *työnantaja* työnantajan sairausvakuutusmaksun ja työntekijä vakuutetun sairausvakuutusmaksun tämän lain mukaisesti. Kansaneläkelaitoksen on annettava sairaus-

Ehdotus

61 §

Avustuskassalain (471/42) mukaisella avustuskassalla, jonka toimintapiiriin kuuluvat saman työnantajan palveluksessa *olevat* työntekijät ja jonka toimintapiiriin lisäksi voivat kuulua lisäetuuksien saajina saman työnantajan palveluksesta eläkkeelle siirtyneet työntekijät, on oikeus toimia tässä laissa säädettyjen etuuksien antajana jäsenilleen tai heille ja heidän perheenjäsenilleen. Järjestelylle on hankittava kansaneläkelaitoksen suostumus, joka on *annettava*, jos kassankokous kahden kolmasosan äänten enemmistöllä on hyväksynyt järjestelyä vastaavat kassan säännöt ja sääntöjen mukaan annettavat etuudet ovat vähintään tämän lain mukaiset sekä kassan toimintapiiriin kuuluu vähintään 200 työntekijäjäsentä. Mitä edellä on säädetty, sovelletaan vastaavasti avustuskassaan, jonka toimintapiiriin kuuluvat henkilöt ovat sellaisten työntekijöiden palveluksessa, joiden toiminnan on katsottava muodostavan hallinnollisen ja taloudellisen kokonaisuuden, edellyttäen, että erityiset syyt puoltavat kassan hyväksymistä tämän lain mukaisten etuuksien antajaksi. *Tässä momentissa tarkoitettua* avustuskassaa sanotaan tässä laissa työpaikkakassaksi.

Työpaikkakassasta on soveltuvin osin voimassa, mitä tässä laissa säädetään *sosiaalivakuutustoimikunnasta*. Muutoin siitä on voimassa avustuskassalaki. *Sosiaali- ja terveystoiministeriöllä on kuitenkin valta siirtää työpaikkakassan sääntöjen ja perusteiden vahvistamista, rekisteröimistä ja valvontaa koskevia tehtäviä kansaneläkelaitokselle.*

Työnantaja on velvollinen suorittamaan työnantajan sairausvakuutusmaksun ja työntekijä vakuutetun sairausvakuutusmaksun tämän lain mukaisesti. Kansaneläkelaitoksen on annettava sairausvakuutusrahaston varoista työ-

Voimassa oleva laki

Ehdotus

vakuutusrahaston varoista työpaikkakassan käytettäväksi ennakkoina määrä, jonka kassan arvioidaan tarvitsevan tämän lain mukaisten etuuksien suorittamiseen lisättyä sillä hallintokulujen määrällä, mitä sairausvakuutustoi-
mikunnalle arvioidaan vastaavasti näitä kuluja aiheutuvan. Etuuksien suorittamista varten käytettävikseen saamista varoista on kassan vuosittain tehtävä tilitys siten kuin asetuksella tarkemmin säädetään. Hallintokulujen korvaamisperusteet vahvistaa sosiaaliministeriö kansaneläkelaitoksen esityksestä. Menettelystä, jota noudatetaan kassalle varoja siirrettäessä, säädetään asetuksella.

paikkakassan käytettäväksi ennakkoina määrä, jonka kassan arvioidaan tarvitsevan tämän lain mukaisten etuuksien suorittamiseen lisättyä sillä hallintokulujen määrällä, mitä *sosiaalivakuutustoimikunnalle* arvioidaan vastaavasti näitä kuluja aiheutuvan. Etuuksien suorittamista varten käytettävikseen *saamistaan* varoista on kassan vuosittain tehtävä tilitys siten kuin asetuksella tarkemmin säädetään. Hallintokulujen korvaamisperusteet vahvistaa *sosiaali- ja terveysministeriö* kansaneläkelaitoksen esityksestä. Menettelystä, jota noudatetaan kassalle varoja siirrettäessä, säädetään asetuksella.

62 §

Edellä 61 §:n 1 momentissa tarkoitetun henkilön tämän lain mukainen vakuutus siirtyy työpaikkakassan vastuulle sen kalenterikuukauden päättyessä, jonka aikana häntä koskeva työsuhde alkoi. Vastaavasti hänen tämän lain mukainen vakuutuksensa työpaikkakassassa lakkaa sen kalenterikuukauden päättyessä, jonka aikana työsuhde päättyi.

Henkilön tultua vakuutetuksi työpaikkakassassa tai hänen vakuutuksensa siinä päätyttyä tulee kassan viivytyksettä ilmoittaa siitä kirjallisesti vakuutetun kotikunnan sairausvakuutustoi-
mikunnalle.

62 §

Edellä 61 §:n 1 momentissa tarkoitetun *työntekijän* tämän lain mukainen vakuutus siirtyy työpaikkakassan vastuulle *työsuhteen alkamista seuraavan kuukauden alusta lukien ja lakkaa työsuhteen päättymistä seuraavan kuukauden alusta lukien. Lainkohdassa tarkoitetun eläkkeelle siirtyneen henkilön* tämän lain mukainen vakuutus lakkaa *lisäetuuksia* koskevan vakuutuksen päättymistä seuraavan kuukauden alusta lukien.

Henkilön tultua vakuutetuksi työpaikkakassassa tai hänen vakuutuksensa siinä päätyttyä tulee kassan viivytyksettä ilmoittaa siitä kirjallisesti vakuutetun kotikunnan *sosiaalivakuutustoimikunnalle*.

64 §

Jos työpaikkakassan toiminta *ei* erityisesti vakuutettujen edut huomioon ottaen muodostu tarkoituksenmukaiseksi, kansaneläkelaitoksen tulee esittää kassalle asian johdosta huomautus ja antaa ohjeet epäkohtien poistamiseksi. Jos ohjeita ei noudateta, on sosiaaliministeriöllä kansaneläkelaitoksen esityksestä valta kieltää kassalta oikeus tämän lain mukaisten vakuutusten myöntämiseen ja määrätä ajankohta, josta lukien kassan tämän lain mukainen toiminta on lakkaava.

Milloin työpaikkakassa päättää muuttaa sääntöjään siten, että sen suorittamat etuudet eivät enää vastaa vähintään tämän lain mukaisia etuuksia, on kansaneläkelaitoksen peruutettava 61 §:n 1 momentin nojalla antamansa suostumus. Työpaikkakassa voi muuttaa sääntöjään edellä mainituin tavoin vain siten, että

64 §

Jos työpaikkakassan toiminta erityisesti vakuutettujen edut huomioon ottaen *ei ole tarkoituksenmukaista*, kansaneläkelaitoksen tulee esittää kassalle asian johdosta huomautus ja antaa ohjeet epäkohtien poistamiseksi. Jos ohjeita ei noudateta, on *sosiaali- ja terveysministeriöllä* kansaneläkelaitoksen esityksestä valta kieltää kassalta oikeus tämän lain mukaisten vakuutusten myöntämiseen ja määrätä ajankohta, josta lukien kassan tämän lain mukainen toiminta *lakkaa*.

Jos työpaikkakassa päättää muuttaa sääntöjään siten, että sen suorittamat etuudet eivät enää vastaa vähintään tämän lain mukaisia etuuksia, on kansaneläkelaitoksen peruutettava 61 §:n 1 momentin nojalla antamansa suostumus. *Suostumus on peruutettava myös silloin, kun työpaikkakassan jäsenmäärä ei enää täytä*

Voimassa oleva laki

muutetut säännöt tulevat voimaan muutosta seuraavan tammikuun 1 päivänä.

Ehdotus

sanotussa lainkohdassa mainittua vaatimusta. Työpaikkakassa voi muuttaa sääntöjään edellä mainituin tavoin vain siten, että muutetut säännöt tulevat voimaan muutosta seuraavan tammikuun 1 päivänä.

75 §

Jos vakuutetulle postisiirtoliikkeen välityksellä lähetettävä korvausmäärä olisi enintään yksi markka, ei korvausta makseta.

Sosiaali- ja terveysministeriö päättää korvauksen vähimmäismäärästä, joka postisiirron välityksellä lähetetään vakuutetulle.

*Tämä laki tulee voimaan päivänä
kuuta 198 .*

Mitä 61 §:n 1 momentissa ja 64 §:n 2 momentissa on säädetty työpaikkakassan jäsenmäärästä, ei koske niitä työpaikkakassoja, jotka ovat saaneet luvan toimia työpaikkakassana ennen tämän lain voimaantuloa.